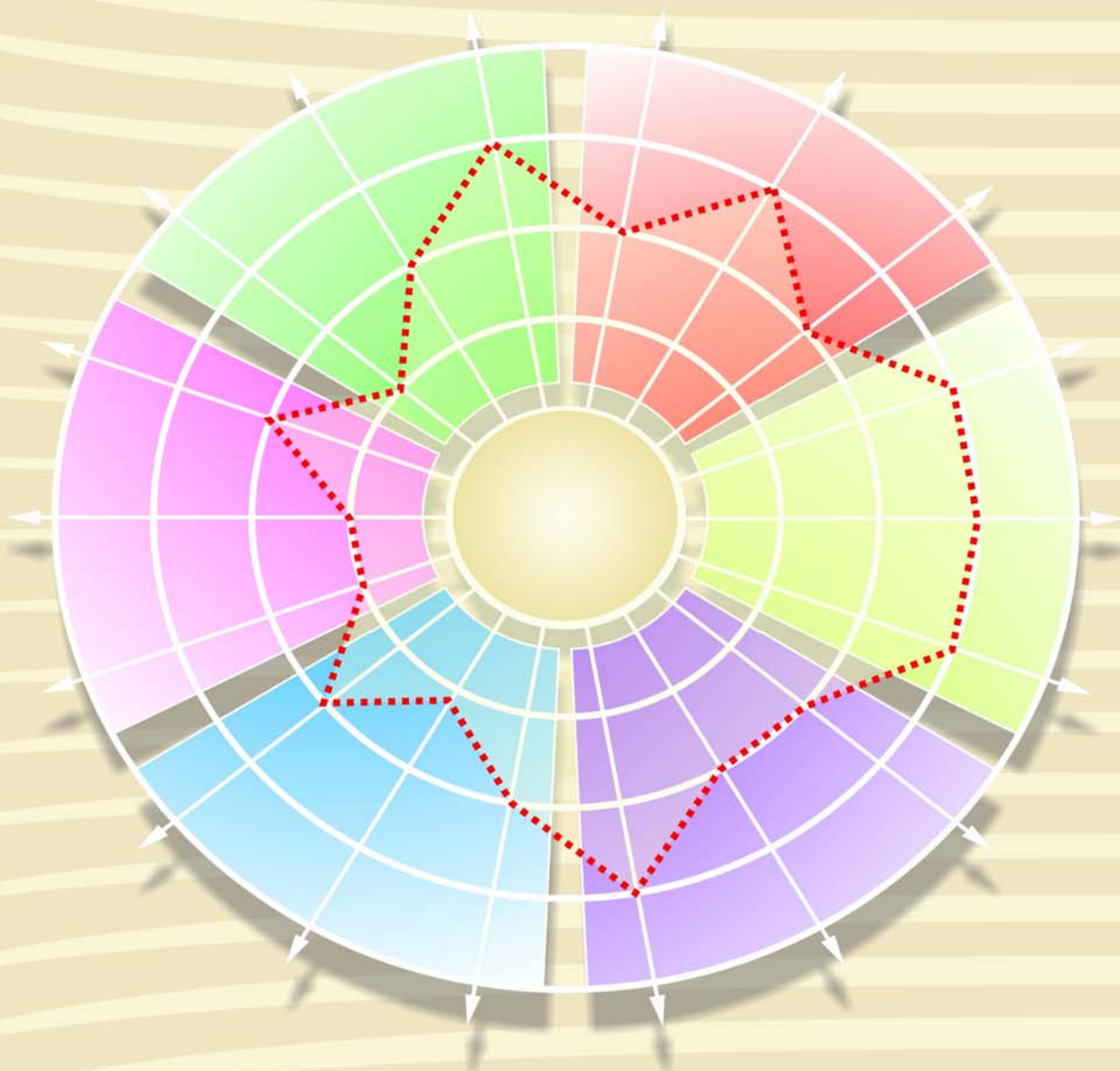

Palvelutalon osaamiskartta

Väline osaamisen arviointiin ja kehittämiseen

Upu Kiviharju-Rissanen ja Leo Kontio

SUOMEN PSYKOGERIATRINEN YHDISTYS RY

PALKEET-PROJEKTI

Suomen Psykogeriatrinen Yhdistys
Finlands Psykogeriatriska Förening
Finnish Psychogeriatric Association

Tämän teoksen kopioiminen on tekijänoikeuslain (404/601, muut. 712/96) ja valokuvalain (495/61, muut. 446/95) mukaisesti kielletty lukuunottamatta Suomen valtion ja Kopiosto ry:n tekemässä sopimuksessa tarkemmin määriteltä osittaista kopiointia opetustarkoituksiin.

© Palkeet projekti, Suomen psykogeriatrinen yhdistys ry

Julkaisija Educa-Instituutti Oy
Taitto ja graafinen suunnittelu Meridian X Oy
ISBN 952-5047-51-2
Kirjapaino Kyriiri Oy, Helsinki 2006

Palvelutalon osaamiskartta

Väline osaamisen
arviointiin ja kehittämiseen

Upu Kiviharju-Rissanen ja Leo Kontio

Palvelutalon osaamiskartta – tutkittu osaamistarpeen kuvaus hyvälle hoidolle ja palvelulle

Palvelutalon osaamiskartta on kehitetty Suomen Psykogeriatrinen yhdistys ry:n vuosina 2002-2006 toteuttamassa ja Raha-automaattiyhdistyksen rahoitamaa Palkeet- projektissa. Osaamiskartta kehitettiin yhteistyössä 30 palvelutalon johdon ja henkilöstön kanssa. Kehittämisessä haluttiin tuoda esiin palvelutalon asukkaiden hyvinvoinnin näkökulma ja siksi ensimmäiseksi palvelutalot määrittivät organisaation vision, (asukkaan hyvä ja turvallinen elämä kotona), arvot ja tärkeimmät toimintaperiaatteet. Seuraavaksi kysyttiin, mitä osaamista palvelutalon vision ja arvojen toteutuminen edellyttää koko henkilöstöltä? Tunnistetut osaamisvaatimukset kirjattiin keltaisille liimalapuille, joita kertyi kaikkiaan noin 1500 kappaletta. Osaamistarpeet koottiin osaamisalueiksi ja ne ”kirjoitettiin auki” osaamistasoiksi. Ensimmäisen kerran, kun osaamiskartta lähetettiin lausunnolle palvelutaloihin, sen sisällön laajuus yllätti osallistujat. ”Todellakin, näin laaja-alainen ja haasteellinen työmme on” oli useimmin esitetty kommentti. Näkymätön osaaminen tuli näkyviin. Toinen viiden vuoden aikana esiintynyt palaute osaamiskartasta oli se, että sen avulla oma ammattitunto kohosi ja oman työn arvostus lisääntyi.

Osaaminen on yhteistä ja sen kehittäminen on palvelutalon johdon ja henkilöstön yhteinen vastuu. Kenenkään ei tarvitse osata kaikkea 5 – tasolla, vaan osaamisen kehittäminen jaetaan henkilöstön kesken. Työtoverin osaamista voi hyödyntää ja vastuullisuus auttaa toisia on lisääntynyt. Siksi on arvioitu myös palvelutalon henkilöstön työssä jaksamisen parantuneen. Osaamiskartan avulla työntekijä itse arvioi omaa osaamistaan arkipäivän työtilanteista käsin ja asettaa itselleen esimiehensä kanssa sellaisia kehittämistavoitteita, joihin hän voi sitoutua.

Osaamiskartta on myös hyvä laadunarviointi- ja oppimisväline. Samalla, kun palvelutalon työntekijä osaamiskartan avulla pohtii arkipäivän työtään, kohtaamistaan asiakkaansa kanssa tai rooliaan työyhteisön jäsenenä ja vertaa osaamistaan esitettyihin tasokuvauksiin, niin hän alkaa tietoisemmin tarkastella työnsä ja työyhteisönsä laatua. Kun työntekijä jakaa oman arvionsa palvelutalon laadusta esimiehensä ja työtovereiden kanssa, niin samalla syntyy yhteinen näkemys palvelutalon kehittämisestä.

Osaamiskartan käyttökelpoisuutta johdon työvälineenä ovat palvelutalon johtajat arvioineet muun muassa seuraavasti;

- mahdollistaa yhtenäisen käsityksen palvelutalossa tarvittavasta nykyisestä ja tulevaisuuden osaamisesta
- antaa täsmällistä tietoa osaamisen kehittämisestä eri rooleissa ja vastuualueilla
- mahdollistaa työntekijälle ja työyhteisölle sovitun vastuunoton osaamisensa syventämisestä
- tuo esille yksittäisten työntekijöiden osaamisen – myös ns. näkymättömän tai osaamisen, jota ei ole aikaisemmin osattu hyödyntää
- auttaa henkilöstön rekrytoinnissa ja uuden työntekijän perehdyttämisen suunnittelussa ja toteutuksessa
- tehostaa henkilöstön täydennys-, jatko- ja uudelleen koulutuksen suunnittelua
- selkeyttää vastuunhoitajan roolia

Osaamiskartta ei mittaa hyvyttä vaan tarvittavan osaamisen syvyyttä

Upu Kiviharju-Rissanen
Projektipäällikkö

Leo Kontio
Projektikoordinaattori

Sisällysluettelo

Keskeiset käsitteet	6
Osaamistasot osaamisen arvioinnin kriteereinä	8
1 Palvelu- hoiva- ja hoito-osaaminen	
1.1 Vuorovaikutusosaaminen	9
1.2 Asukaslähtöisen työskentelyn osaaminen	9
1.3 Hoiva- ja huolenpito-osaaminen	10
1.3.1 Yksilövastuisen hoitotyön osaaminen (vastuu/omahoitaja)	10
1.3.2 Perushoito-osaaminen	10
1.3.3 Ravinto- ja ruokahuolto-osaaminen	10
1.3.4 Toimintakykyä ja selviytymistä edistävä ja ylläpitävä osaaminen	11
1.3.5 Terveydentilan arviointiosaaminen	11
1.3.6 Kuntoutumista edistävän hoivatyön osaamisen	11
1.3.7 Ammatillinen päätöksenteko-osaaminen/ hoito- ja palvelusuunnitelmaosaaminen	12
1.3.8 Yhteistyö omaisten kanssa osaaminen	12
1.4 Vanhusten sairauksien hoito-osaaminen	13
1.4.1 Tiedot vanhusten sairauksista	13
1.4.2 Lääkehuolto-osaaminen	13
1.4.3 Kotisairaanhoidollisten toimenpiteiden osaaminen	13
1.4.4 Muistamattoman asukkaan auttamisosaaminen	14
1.4.5 Ahdistuneen asukkaan auttamisosaaminen	14
1.4.6 Kuolevan asukkaan hoito-osaaminen	15
2 Kodin hoidon osaaminen	
2.1 Kodin puhtaudesta huolehtimisen osaaminen	16
2.2 Kiinteistönhoidon osaaminen	16
2.3 Turvallisuusosaaminen	16
3 Laatuosaaminen	
3.1 Arvo-osaaminen	17
3.2 Laatu- ja vaikuttavuusosaaminen	17
3.3 Talousosaaminen	17
3.4 Tietosuojasaaminen	18
4 Viestintä- ja ohjausosaaminen	
4.1 Kommunikaatio- ja viestintäosaaminen	18
4.2 Yhteistyö- ja tiimityöosaaminen	18
4.3 Markkinointi- (Imago)osaaminen	19
4.4 Puhelinosaaminen	19
4.5 Opiskelijoiden ohjausosaaminen	20
5 Itsensä johtamisen kehittämisen osaaminen ja toimintakyky	
5.1 Ammattitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen osaaminen	20
5.2 Työhyvinvointiosaaminen	20
6 Yksikkökohtaisen työn osaaminen	
6.1 Yhteisöllisyysosaaminen	21
6.2 Sosiaaliturvaosaaminen	21
6.3 Hygieniosaaminen	22
6.4 Ensiapuosaaminen	22
Erillinen liite	
Arviointilomakkeet	

Keskeiset käsitteet

Osaamiskartassa käytettyjä käsitteitä:

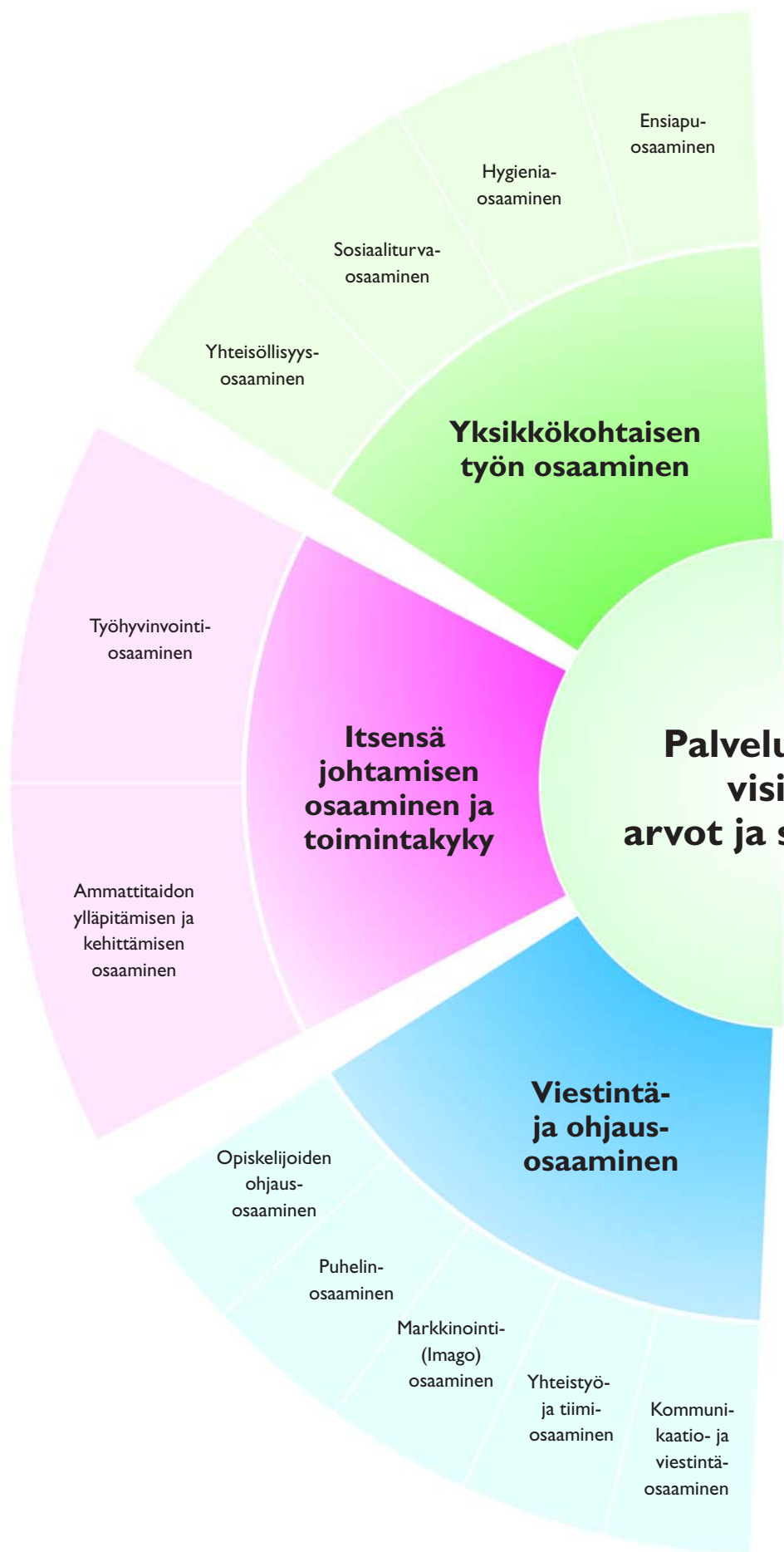
Osaaminen tarkoittaa palvelutalon työssä tarvittavien tietojen ja taitojen hallitsemista ja niiden soveltamista käytännön työssä. Osaaminen muodostuu tiedoista ja taidoista sekä motiiveista, yksilöllisistä ominaisuuksista sekä itseä koskevista käsityksistä. Osaamisessa on olennaista, että se ilmenee käytännön toimintana.

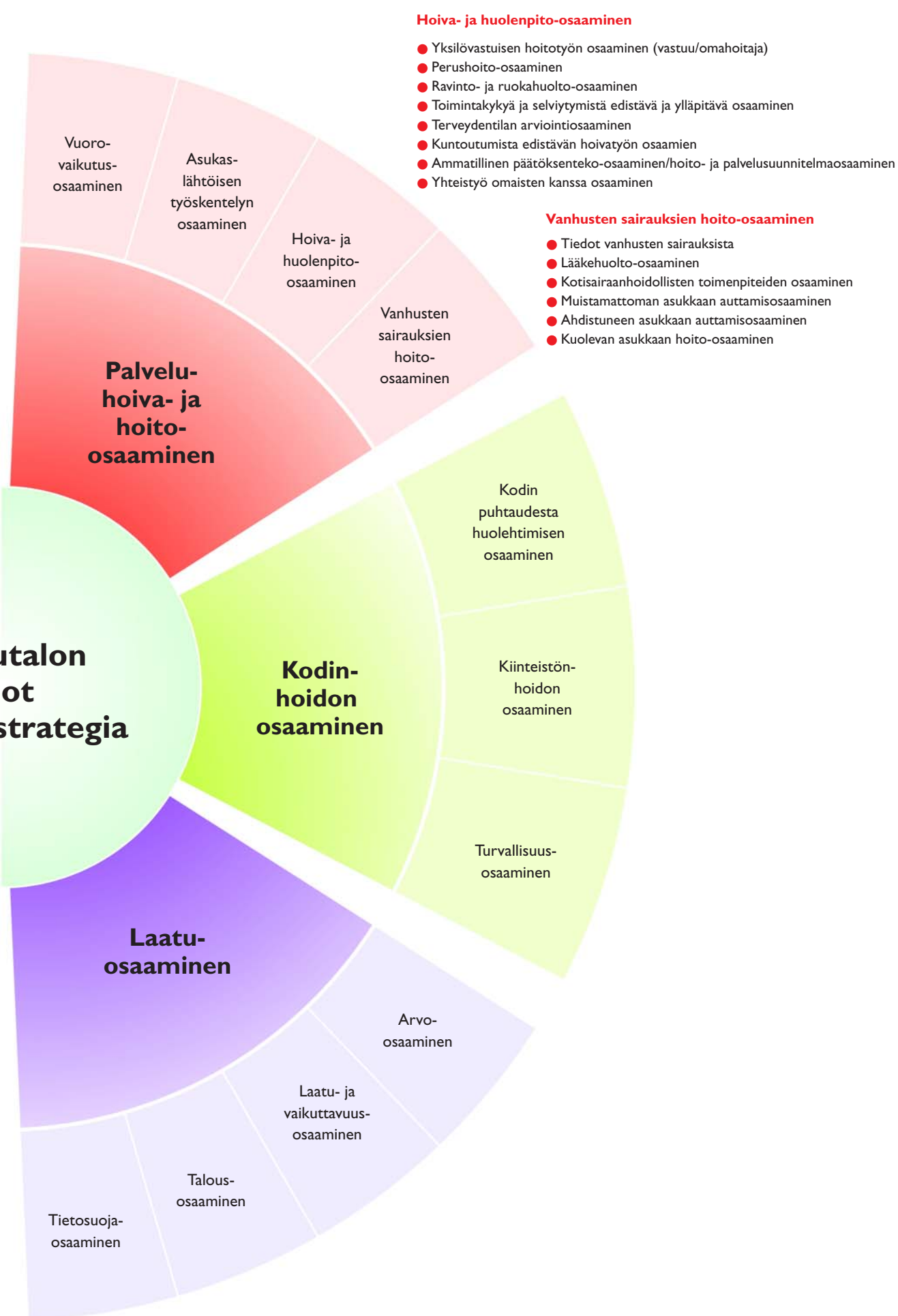
Osaamiskartta on palvelutalon työntekijän työssään tarvitsema osaamisten kokonaisuusjärjestys.

Osaamisalue tarkoittaa yksilöityä, palvelutalon työssä tarvittavaa osaamista. Palvelutalon työntekijän koko osaaminen muodostuu eri osaamisalueiden yhdistelmästä.

Kukin osaamisalue voidaan kuvata konkreettisesti erilaisina **osaamistasoina**. Osaamistasot toimivat ennakoon määritellyinä osaamisen arvioinnin kriteereinä, ja niiden tarkoituksena on helpottaa ja yhdenmukaistaa osaamisen arviointia. Osaamista arvioidaan tässä osaamiskartassa osaamistasoilla 1-5.

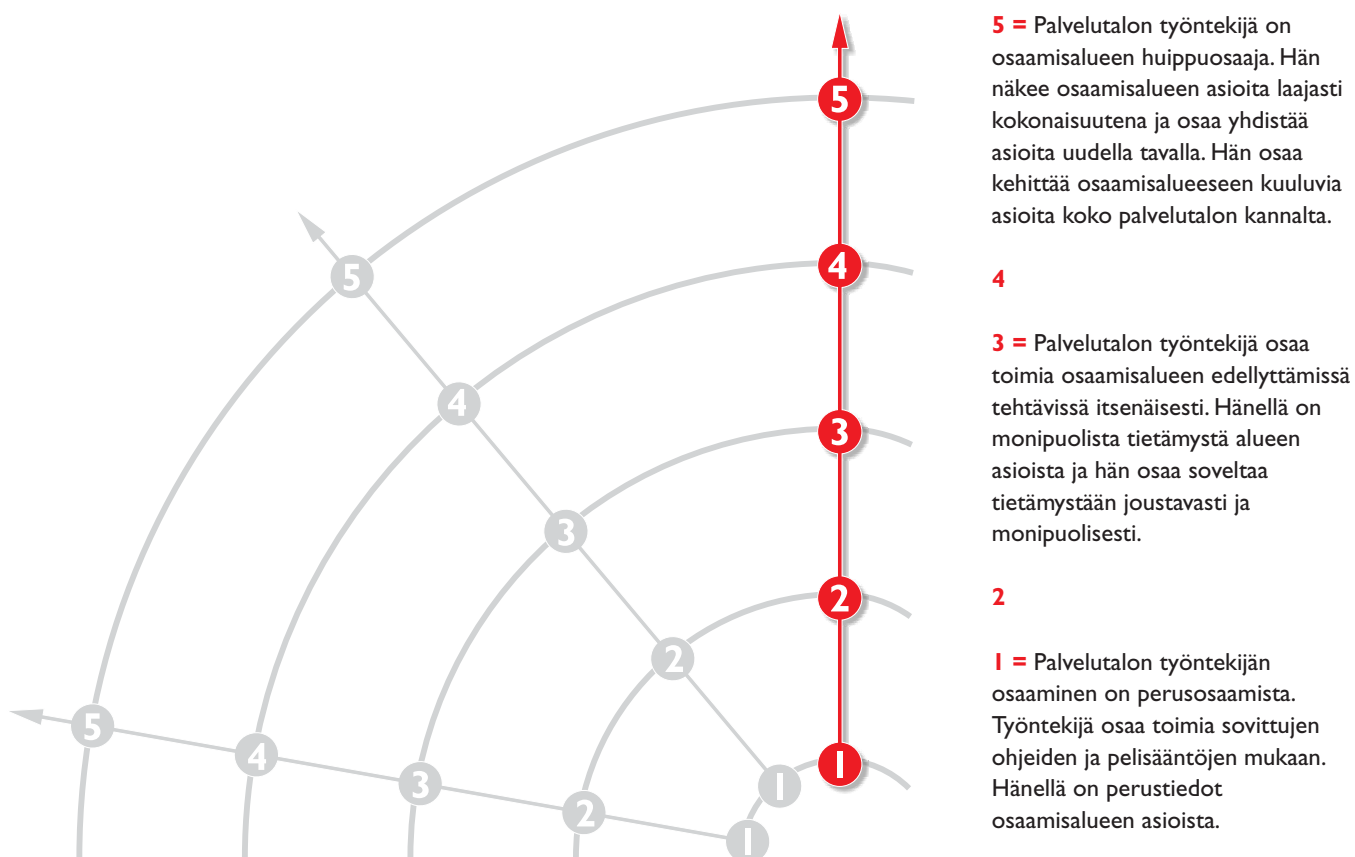
Osaamistasojen yleiskuvaukset voivat helpottaa osaamisen arviointia. Osaamiskartassa on kunkin osaamisalueen kohdalla kuvattu vielä konkreettisesti juuri kyseistä osaamista tasoilla 1, 3 ja 5.

Osaamistasot osaamisen arvioinnin kriteereinä

Osaamisen arvioinnin helpottamiseksi on laadittu yleiskuvaukset eri osaamistasojen sisällöistä (kuvio 2). Lisäksi arviointia varten on kullakin osaamisalueella laadittu tasokuvaukset osaamistasoille 1,3 ja 5. Yksittäisen työntekijän osaamisen ei tarvitse kaikilla osaamisalueilla olla tason 5 huippuosaamista, vaan osaaminen voi jollakin osaamisalueella olla riittävää tasolla 1 – 4. Olennaista on eri osaamisten tarkoituksenmukainen yhdistelmä. On tärkeää ajatella niin, että osaamistasot tasosta 1 lähtien ovat jo olemassa olevaa osaamista.

Kuvio 2. Osaamistasojen yleiskuvaukset.

- 1 taso** Työntekijä osaa kuunnella asukasta rauhallisesti sekä keskustella hänen kanssaan luontevasti ja luottamusta herättävällä tavalla arkipäivän tilanteissa. Työntekijän ei hämmenny asukkaan ilmaistessa erilaisia tunnepurkauksia tai kritiikkiä. Työntekijä osaa toimia avoimesti ja luontevasti erilaisissa yhteisöllisissä ja työryhmätilanteissa.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä ymmärtää apua tarvitsevaa ihmistä ja osaa kohdata hänet tasavertaisena yhteistyökumppanina. Hän osaa ohjata ja opastaa asukasta siten, että asukas kokee tullessa kohdelluksi häntä kunnioittaen ja hänen tarpeitaan tyydyttävällä tavalla. Työntekijä osaa tukea asukasta tilanteen vaatimalla tavalla siten, että kaikki tilanteeseen osallistuvat voivat säilyttää inhimillisen arvokkuuden. Työntekijä on kiinnostunut toisten mielipiteistä ja osaa rohkaista heitä ilmaisemaan tunteitaan ja ajatuksiaan. Hän tunnistaa hoitotilanteessa syntyneitä tunteita ja osaa itsearvioida toimintaansa. Työntekijä osaa ilmaista ymmärrettävästi ja perustellusti omia ajatuksiaan ja tunteitaan ja analysoida menettelytapojaan. Hän osaa antaa rakentavaa palautetta työtovereilleen ja ottaa sitä itse vastaan.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa arvioida, miten ammatillinen vuorovaikutus ja empaattisuus toteutuvat hänen hoito- ja hoivatyössään. Työntekijä osaa toimia rakentavasti ja luovasti yllätyksellisissä tilanteissa esimerkiksi haastavan asiakkaan ja omaisen kanssa tai monimutkaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hän osaa analysoida ja arvioida vaativia vuorovaikutustilanteita ja kehittää tilanteisiin sopivia ratkaisuvaihtoehtoja. Hän osaa ohjata erilaisia tiimikokous/neuvottelutilanteita siten, että päätökset pohjautuvat asukkaan toivomuksiin ja tahtoon sekä palvelutalon arvoihin ja toimintaperiaatteisiin. Hän on tietoinen omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Työntekijä kykenee toimimaan mentorina ja työnohjaajana.

- 1 taso** Työntekijä ymmärtää asukkaan toiveiden, tapojen ja tottumusten tunnistamisen merkityksen arkipäivän tilanteissa asukkaan turvallisuuden ja hyvän hoidon toteutumisen kannalta. Työntekijä osaa kohdata asukkaan vastuullisena aikuisena ihmisenä avun tarpeen syystä riippumatta.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa muuttaa omia toimintatapojaan eri työtilanteissa asukkaan yksilöllisten tarpeiden ja tilanteen mukaan asukkaan arvokkuutta kunnioittaen. Vastuuhoitaja osaa yhdessä asukkaan omaisten kanssa hyödyntää asukkaan elämäkokemusta ja elämäntietoa suunnitellessaan asukkaan yksilöllistä hoitoa. Ristiriitatilanteissa työntekijä osaa ottaa asukkaan toiveet huomioon ja löytää sellaisia ratkaisuja, että asukkaan selviytymiskyky ja terveysongelmat tulevat otetuiksi ammatillisesti huomioon ratkaisuissa asukkaan turvallisuuden takaamiseksi. Työntekijä kykenee joustavasti vastaamaan asiakkaan muuttuviin tarpeisiin yhdessä omais- ja läheisverkon kanssa.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä kykenee ammatillisesti tunnistamaan ja arvioimaan, milloin asukkaalla ei ole edellytyksiä itsenäisen päätöksenteon toteuttamiseen, mutta hän kykenee samalla toteuttamaan asukkaan toiveista, tottumuksista tarpeista lähtevää hoitoa, palvelua ja suunnittelua. Vastuuhoitaja osaa edustaa vastuuasukastaan hänen hoitotohtaan toteuttaen ja tehdä asukaslähtöisesti ja vastuullisesti asukkaan edun mukaisia päätöksiä yhdessä muiden hoitoon ja palveluun osallistuvien kanssa sekä tiedottamaan niistä asianomaisille.

1.3 Hoiva- ja huolenpito-osaaminen

1.3.1 Yksilövastuuisen hoitotyön osaaminen (vastuu/omahoitaja)

1 taso Työntekijä osaa kuvata, mihin palvelutalon vastuu/omahoitajajärjestelmällä pyritään ja hän tietää mitä vastuuhoidajan rooliin kuuluu työyhteisön jäsenenä ja mitä tarkoitetaan asukaslähtöisellä hoito- ja hoivatyöllä arkipäivän tilanteissa ja asukkaan kohtaamisessa.

2

3 taso Vastuuhoidaja osaa toimia asukkaansa ja hänen omaistensa kanssa siten, että heidän välillään toimii tasavertainen yhteistyökumppanuuteen perustuva yhteistyösuhde. Vastuuhoidaja osaa koordinoida muiden antaman hoidon ja tietää milloin tiedottaa muille hoito- ja palvelupolkuun osallistuville sekä omaisille asukkaan vointiin ja hoitoon liittyvistä asioista. Hän osaa arvioida, miten asukkaansa hoidossa toteutuvat palvelutalon palvelu- ja hoitoperiaatteet sekä arvot. Hän osaa ohjata asukkaan palvelutalon yhteisiin toimintoihin tukien asukkaan toiveita ja tottumuksia.

4

5 taso Vastuuhoidaja osaa arvioida omaa rooliaan ja vastuullisuuttaan asukkaan yksilöllisten tarpeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Hän osaa johtaa erilaisia yhteistyöneuvotteluja ja tietää miten eri tilanteissa hoito- ja palveluketjut/polut toimivat ja mistä hakea apua asukkaan tarvitsemisessa pulmatilanteissa. Hän toimii uusien työntekijöiden/ vastuuhoidajien mentorina ja opiskelijoiden ohjaajina.

1.3.2 Perushoito-osaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuvata, miksi hyvä perushoito on asukkaan kokonaisvaltaisen hoidon, hoivan ja huolenpidon kulmakivi, jota ilman muut auttamiskeinot jäävät vajaiksi. Työntekijä tietää vastuulla olevan vanhusasukkaan perustarpeet, ravitsemuksen, hygienian ja sosiaalisen hyvinvoinnin osa-alueilta. Hän osaa suorittaa perushoitotoimenpiteet annettujen ohjeiden ja palvelu- ja hoitosuunnitelman mukaan hienovaraisesti asukkaan intimitteettiä ja yksityisyyttä kunnioittaen. Työntekijä osaa käyttää toimenpiteissä tarvittavia hoitovälineitä ja toimii aseptisesti ja ergonomisesti oikein.

2

3 taso Työntekijä omaa monipuolista kokemusta perushoidosta ja osaa ottaa huomioon siistimisessä ja hygienianhoidossa asukkaan sairaudesta johtuvat erityistarpeet. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa omaa työtään joustavasti ja ergonomisesti oikein. Työntekijä ottaa huomioon asukkaan yksilölliset tavat ja tottumukset. Työskennellessään hän osaa tukea asukkaan omatoimisuutta siten, että ohjaa asukasta toimimaan itse päivittäisissä toiminnoissa sekä olla tukena asioiden hoidossa muiden asukkaan hyvinvointiin liittyvien yhteistyökumppaneiden kanssa.

4

5 taso Työntekijä osaa päättää itsenäisesti asukkaan kanssa yksilöllisestä perushoidosta ja osaa ohjata muita hoitoon osallistuvia (esimerkiksi nukkuminen) sekä hän omaa kokonaisvaltaisen työotteen asukkaiden auttamisessa. Hän osaa arvioida eri toimintojen vaikutusta hoito- ja palvelusuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hänen työskentelynsä on eettisesti laadukasta ja perustuu hoito- ja palvelusuunnitelmaan sekä tähtää asukkaan elämänlaadun parantamiseen. Työntekijä osaa kehittää omaa työtään ja tuoda ehdotuksia perushoidon kehittämiseksi palvelutalossa.

1.3.3 Ravinto- ja ruokahuolto-osaaminen

1 taso Työntekijä osaa valmistaa tai suunnitella ruoan annettujen ohjeiden mukaan. Hän tietää ja ottaa huomioon asukkaan erityistarpeet kuten erityisruokavalion sekä fyysisen kunnon. Hän osaa tarjoilla ja kattaa ruoan esteettisesti hyvin ja ohjata asukasta apuvälineiden käyttöön.

2

3 taso Työntekijä osaa ohjata asukasta monipuolisen ravinnon saannissa ja hankinnassa ottaen huomioon erityistarpeet ja taloudellisuuden. Hän osaa ohjata asukasta suunnittelemaan ruoka-ajat suhteessa lääkkeiden ottamiseen. Hän osaa huomioida asukkaan ruokailua haittaavat tekijät kuten hampaiden ja suun kunnon sekä tehdä aloitteita ja/tai suunnitella korjattavissa olevien haittojen poistaminen.

4

5 taso Työntekijä pitää itsensä ajan tasalla mm. erityisruokavaliotiedon ja tuotteiden suhteen. Hän osaa ohjata ja jakaa tietoaan muille työryhmänsä jäsenille. Hän osaa nähdä ravitsemushoidon kokonaisuuden asukkaan kannalta ja suhteuttaa

toimintansa siihen. Hän osaa ohjata muita palvelutalon työntekijöitä siten, että he ymmärtävät kunkin asukkaan ravitsemushoidon ja ruokailuun liittyvät erityistarpeet.

1.3.4 Toimintakyky ja selviytymistä edistävä ja ylläpitävä osaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuvata, mitä hänen työssään tarkoittaa, kun asukas on toimiva, tunteva ja vastuullinen yhteistyökumppani, jonka toiminta-, selviytymis- ja ongelmanratkaisukyky vaihtelevat yksilöllisesti. Työntekijä tietää millaisia toiminta- ja selviytymiskykyä mittaavia työvälineitä on käytössä.

2

3 taso Työntekijä osaa vastuuhuoltajana toimiessaan kuvata ja soveltaa yksilöllisesti asukkaansa normaaliin vanhenemiseen liittyvät biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset. Vastuuhuoltaja osaa ottaa huomioon ikääntyneen asukkaan omat totutut tavat huolehtia terveydestään ja sairautensa hoidosta hoito- ja palvelusuunnitelmaa tehtäessä. Vastuuhuoltaja osaa tunnistaa asukkaansa normaalista toimintakyvystä ja selviytymisestä poikkeavat muutokset. Hän osaa tulkita työkyky- ja selviytymismittauksen, muisti- tai masennustestin tuloksia ja hyödyntää niitä hoito- ja palvelusuunnittelussa. Vastuuhuoltaja osaa yhdessä työryhmänsä kanssa laatia hoito- ja palvelusuunnitelman, jolla pyritään saavuttamaan asukkaalle optimaalinen toiminta- ja selviytymiskyky ja ennaltaehkäisemään sairaudesta, mielialasta tai muusta syystä johtuva selviytymiskyvyn heikentyminen.

4

5 taso Vastuuhuoltaja ymmärtää, miten asukkaan diagnosoidut taudit tai muistihäiriöt vaikuttavat asukkaan selviytymiseensä jokapäiväisissä toiminnoissa. Hän osaa havainnoida asukkaansa terveydentilassa tapahtuvia muutoksia ja kirjata ne selkeästi seurantalomakkeelle. Vastuuhuoltaja osaa itsenäisesti arvioida mistä asukkaan terveydentilan muutos voi johtua sekä arvioida milloin on tarve tarkistaa hoito- ja palvelusuunnitelma muiden hoitoon osallistuvien kanssa sekä konsultoida hoitavaa lääkärä tai ohjata asukas jatkohoitoon. Vastuuhuoltaja osaa ohjata muita hoitoon osallistuvia havainnoimaan ja kirjaamaan ylös asukkaan terveydentilassa tapahtuvia muutoksia. Vastuuhuoltaja osaa selostaa asukkaansa sairauden kulun, luonteen ja hoitoperiaatteet, muille hoitoon osallistuville ja opiskelijoille. Työntekijä osaa ohjata muita käyttämään ja tulkitsemaan palvelutalossa käytössä olevia toiminta/selviytymiskyky- ja terveystietoja.

1.3.5 Terveydentilan arviointiosaaminen

1 taso Työntekijä osaa erottaa, milloin asukkaan terveydentila on hänelle tavallisuudesta poikkeava ja hän tietää kenen puoleen kääntyä auttaakseen asukasta. Työntekijä ymmärtää miten vanheneminen tarkoittaa ja vaikuttaa asukkaan päivittäisissä toiminnoissa selviytymiseen.

2

3 taso Työntekijä havaitsee ja tunnistaa asukkaan terveydentilan muutokset sekä osaa kirjata asukkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan ammatillisesti huomionsa ja toteuttaa tarvittavat hoidolliset ratkaisut. Hän osaa ryhtyä tarvittaessa mahdollisiin ensiaputoimenpiteisiin.

4

5 taso Vastuuhuoltaja osaa arvioida asiakkaan terveydentilassa tapahtuvia muutoksia eri tilanteissa, tietää asukkaan sairauksiin liittyvät riskitekijät sekä osaa arvioida milloin hoito voidaan toteuttaa palvelutalossa ja milloin hoito edellyttää sairaalahoitoa. Hän kykenee opastamaan muita työntekijöitä asukkaan terveydentilan arvioinnissa. Työntekijä osaa kirjata asukkaan terveydentilassa tapahtuneet muutokset ja havaintonsa asukaslähtöisesti ja ammatillisesti läheteeseen/hoitotyöryhteen vetoon jatkohoitoa varten.

1.3.6 Kuntoutumista edistävän hoivatyön osaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuvailla, mitä asukkaan toimintakyvylle tarkoitetaan ja miten palvelutalon asukkaan selviytymistä arkipäivän toiminnoissa tuetaan. Hän osaa ja on sitoutunut ohjattuna toteuttamaan asukkaalle suunniteltua yksilöllistä kuntoutumista tukevaa hoitoa. Työntekijä osaa suunnittelukokouksissa kuvata havaintojaan ja arvioidaan asukkaan selviytymisestä ja kuntoutumisesta.

2

3 taso Vastuuhuoltaja osaa laatia yhteistyössä asukkaan kanssa yksilöllisen, asukkaan toiveita ja tarpeita toteuttavan arkipäivän toiminnoissa (elämisen toiminnot) selviytymistä tukevan päiväohjelman ja kuntoutumissuunnitelman (esim. liikkuminen). Työntekijä osaa kannustaa ja rohkaista asukasta apuvälineiden käytössä ja ottaa asukkaan mukaan arkipäivän askareisiin ja palvelutalon/hoitoyhteisön toimintoihin hänen vointinsa mukaisesti.

5 taso Vastuuhoitaja osaa tunnistaa asukkaan selviytymistä, toimintakykyä ja turvallisuutta uhkaavia tekijöitä sekä kirjata ne perustellusti hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Vastuuhoitaja osaa valita asukkaalle sopivia selviytymistä tukevia keinoja hoitosuunnitelman mukaan siten, että muutkin hoitoon osallistuvat kykenevät niitä toteuttamaan. Hän osaa ohjata työtovereitaan ja vapaaehtoistyöntekijöitä kuntoutumista tukevien menetelmien ja apuvälineiden käytössä sekä tehdä aloitteita uusien apuvälineiden hankinnassa. Vastuuhoitajana osaa arvioida, milloin on tarvetta kutsua hoitoon ja kuntoutukseen osallistuvat asiantuntijat koolle sekä johtaa kuntoutustiimin kokouksen. Vastuuhoitaja osaa koordinoida ja seurata muiden antamaa hoitoa niin, että hoito toteutuu suunnitelman ja sopimusten mukaan.

1.3.7 Ammatillinen päätöksenteko-osaaminen / Hoito- ja palvelusuunnitelman osaaminen

1 taso Työntekijä osaa kirjata selkeästi asukkaasta tekemiään havaintoja ja toteuttaa ohjattuna asukkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Hän toimii vastuullisesti työtehtävissään ja uskalttaa esittää havaintonsa asukkaan voinnissa ja päivittäisissä toiminnoissa tapahtuneista muutoksista hoidosta vastaaville henkilöille ja muulle työryhmälle. Hän tietää, miten hakea tarvittaessa apua tilanteissa, jossa oma osaaminen ei riitä. Hän ymmärtää miten RAVA – toimintakykymittari kuvaa asukkaan toimintakykyä.

2

3 taso Työntekijä osaa kerätä tietoa asukkaan päivittäisestä selviytymisestä (liikkuminen, turvallisuusriskit, siivousavun tarve, ruokailu jne.), terveydentilasta ja perustarpeista kirjallisten tietojen lisäksi haastattelemalla ja havainnoimalla asukasta. Vastuuhoitaja osaa käyttää asukkaan toimintakykyä ja terveydentilaa kuvaavia mittareita ja esitellä niiden antamat tulokset muille hoito- ja kuntoutussuunnitelmaan osallistuville. Vastuuhoitaja osaa asettaa yhteistyössä asukkaan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelmaan realistiset ja kannustavat tavoitteet sekä osaa valita keinot perustellen asukkaalle, miten niiden avulla pyritään saavuttamaan hoito- ja kuntoutustavoitteet sekä sopia miten hoitoa ja tuloksia arvioidaan. Työntekijä osaa seurata, havainnoida asukkaan selviytymistä arkipäivän toiminnoissa ja arvioida hoito- ja kuntoutumistavoitteiden saavuttamista yhdessä työryhmän ja muiden hoitoon ja palveluun osallistuvien kanssa.

4

5 taso Työntekijä osaa tehdä itsenäisesti kaikissa hoito- ja palveluprosessin vaiheissa yhteistyötä asiakkaan, omaisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Hän kykenee seuraamaan suunnitelman toteutumista asiakkaan kanssa ja osaa kriittisesti arvioida, millaisia vaikutuksia hoidolla on ja miten hoito vastaa asukkaan toiveisiin. Vastuuhoitaja osaa reagoida havainnoimiinsa asukkaan terveydentilassa tai toimintakyvyssä tapahtuneisiin muutoksiin, tarkistaa hoito- ja palvelusuunnitelman ja tarvittaessa ottaa yhteyttä muihin hoitoon osallistuviin, hoitavaan lääkäriin ja omaisiin. Vastuuhoitaja osaa arvioida asukkaansa selviytymisen erilaisissa palvelutalon yhteisissä tilanteissa ja ohjata hänet hänen toiveitaan ja selviytymiskykyään vastaaviin tapahtumiin. Työntekijä osaa ohjata työtovereitaan käyttämään toimintakykyä, masennusta ja muistia mittaavia mittareita.

1.3.8 Yhteistyö omaisten kanssa -osaaminen

1 taso Työntekijä osaa ottaa omaiset huomioon työssään siten, että omaiset ovat voimavara asukkaan hoito- ja hoivatyössä ja auttavat yksilöllisen palvelun toteutumisessa. Hän osaa ottaa huomioon omaiset aina, kun hän tapaa heidät hoitoyhteisössä ja lähestyä heitä oma-aloitteisesti. Työntekijä osaa olla omaisten kanssa heitä arvostavassa ja luontevassa vuorovaikutuksessa.

2

3 taso Työntekijä osaa tehdä omaisten kanssa yhteistyötä asukkaan edunmukaisesti, ohjata heidät mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan hoitoa asukkaan hyvän ja turvallisen elämän kokemiseksi palvelutalossa. Työntekijä osaa havainnoida asukkaan ja tämän omaisten vuorovaikutussuhdetta ja toimia tarvittaessa kannustajana tai rajoittajana asukkaan edun mukaisesti. Työntekijä uskaltaa kohdata ns. haastavan omaisen tasavertaisesti, siten että asukkaan hoitoa ei ohjaa omaisten toiveet, jos ne ovat erilaiset kuin asukkaan ilmaisemat toiveet.

4

5 taso Työntekijä osaa toimia omaisten jaksamisen tukena, kuunnella ja rohkaista heitä sekä ohjata heitä tarvittaessa muiden tukitoimien piiriin. Työntekijä osaa kehittää työyhteisöään niin, että asukkaiden omaiset voivat halutessaan osallistua palvelutalon toimintaan. Työntekijä osaa tunnistaa, jos asukas on joutunut tai on vaarassa joutua hoidon laiminlyönnin tai kaltoinkohtelun kohteeksi.

1.4 Vanhusten sairauksien hoito-osaaminen

1.4.1 Tiedot vanhusten sairauksista

- 1 taso** Työntekijällä on yleistiedot palvelutalon asukkaiden yleisimmistä sairauksista sekä niiden ilmenemismuodoista. Työntekijä osaa ohjattuna seurata asukkaan hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia (esim. sokeritautia tai verenpainetautia sairastava asukas).
- 2**
- 3 taso** Työntekijällä on perusteellinen tietämys palvelutalon asukkaiden yleisimmistä sairauksista sekä niiden ilmenemismuodoista ja hoidosta.
- 4**
- 5 taso** Työntekijällä on syvällistä tietoa ikääntyneiden sairauksista. Hän seuraa vanhusten sairauksiin ja niiden hoitoon liittyvää alan viimeisintä kehitystä sekä ohjaa ja opettaa muita asukkaan hoitoon osallistuvia näissä asioissa.

1.4.2 Lääkehuolto-osaaminen

- 1 taso** Työntekijä osaa tulkita lääkereseptejä oikein ja antaa lääkkeitä asukkaalle ohjeiden mukaisesti sekä käsitellä lääkkeitä oikein. Hän osaa seurata ja kirjata lääkkeiden vaikutusta. Epävarmoissa tilanteissa tai virheen sattuessa työntekijä osaa toimia vastuullisesti oikein ja pyytää apua. Työntekijä osaa käyttää lääkelokerikkoa oikein.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä hallitsee eri lääkkeiden antotavat ja osaa selittää asukkaalle ja omaisille lääkehoidon tavoitteet ja vaikutukset. Työntekijä osaa itsenäisesti seurata ja arvioida asukkaan lääkehoitoa ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin seurantatietojen perusteella. Vastuuhoitaja osaa suunnitella itsenäisesti asukkaalle yksilöllisen vatsantoimintaa auttavan ohjelman lääkkeettömiä hoito- ja auttamiskeinoja hyödyntäen ja tarvittaessa konsultoida lääkäriä vatsantoimintalääkityksestä. Vastuuhoitaja osaa arvioida asukkaan unilääkityksen tarpeen ja tarjota myös lääkkeettömiä keinoja uniongelmiin ratkaisussa.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa itsenäisesti arvioida asukkaan lääkehoidon vaikutusta ja arvioida eri lääkkeiden yhteisvaikutusta tai sivuvaikutuksia sekä milloin konsultoi hoitavaa lääkäriä asukkaan lääkehoidon uudelleen arvioimiseksi. Työntekijä osaa hakea tarvittavaa tietoa Pharmacasta. Työntekijä hallitsee asukkaan kivunhoidon periaatteet ja osaa toimia, jos asukas saa anafylaktisen shokin. Työntekijä hallitsee vanhusten lääkehoitoon liittyvät erityispiirteet ja toimii muun henkilöstön perehdyttäjänä.

1.4.3 Kotisairaanhoidollisten toimenpiteiden osaaminen

- 1 taso** Työntekijä osaa suorittaa ohjattuna työhönsä kuuluvat sairaanhoidolliset toimenpiteet aseptisesti oikein ja oikeassa aseptisessa työjärjestyksessä, annettujen ohjeiden mukaan. Työntekijä osaa toteuttaa hoitotoimenpiteet hienovaraisesti asukkaan intimitteettiä kunnioittaen. Työntekijä osaa huolehtia vastuullisesti toimenpiteisiin tarvittavien välineiden oikeasta säilytystavasta ja paikasta sekä siitä että välineet ovat käyttökuntoisia.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa itsenäisesti suorittaa palvelutalossa sovitut sairaanhoidolliset toimenpiteet hienovaraisesti, asukasta kunnioittaen ja huomioiden asukkaan erityistarpeet ja toiveet. Työntekijä osaa huomioida asukkaan terveydentilassa tapahtuvat muutokset ja sen perusteella arvioida sairaanhoidollisen toimenpiteen vaikutuksen ja kirjata huomionsa selkeästi asukkaan asiapereihin.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä ymmärtää palvelutalossa suoritettavien sairaanhoidollisten toimenpiteiden tarkoituksen ja vaikutustavan sekä toimenpiteen valmisteluun liittyvät laatuksiteerit. Työntekijä osaa selittää asukkaalle, miksi sairaanhoidollinen toimenpide tehdään ja miten se vaikuttaa asukkaan hyvinvointiin. Työntekijä osaa ohjata ja opettaa muita työryhmän jäseniä sairaanhoidollisten toimenpiteiden suorittamiseen. Työntekijä osaa antaa terveysneuvontaa asukkailla sekä pitää itsenäisesti taitonsa sairaanhoidollisiin toimenpiteisiin liittyen ajan tasalla. Työntekijä toimii palvelutalon sairaanhoidollisten toimenpiteiden laaduntarkkailijana ja kehittäjänä. Työntekijä toimii näytön vastaanottajana sairaanhoidollisten toimenpiteiden suorittamisessa.

1.4.4 Muistamattoman asukkaan auttamisosaaminen

1 taso Työntekijä osaa kohdata muistamattoman asukkaan arkipäivän tilanteissa hämmentymättä ja hermostumatta sekä pyytää tarvittaessa apua työtovereiltaan ongelmatilanteen hoitamiseksi asukkaan tarpeita kunnioittavasti. Vastuuhoitaja ymmärtää asukkaan muistihäiriön syyn ja osaa kuvailla, mitä dementoituva sairaus merkitsee hänen hoitamilleen asukkailla sekä miten muistamattoman asukkaan kanssa toimitaan arkipäivän toiminnoissa. Työntekijä osaa hoito- ja palvelusuunnitelman ohjaamana kirjata havainnot muistamattoman asukkaan selviytymisestä ja toteuttaa ohjattuna muistamattoman asukkaan lääkehoidon.

2

3 taso Työntekijä pystyy selviytymään rakentavasti ja luovasti haastavistakin tilanteista muistamattoman asukkaan kanssa luoden tilanteessa turvallisen tunteen asukkaalle hänen omanarvontunnetta tukien. Työntekijä osaa luoda ymmärtävän ja kunnioittavan kohtaamistilanteen muistamattoman asukkaan kanssa ja ennakoida mahdollisia ristiriitatilanteita asukkaan kanssa. Työntekijä osaa ohjata muistamattoman asukkaan hoitoyhteisön eri tilanteissa siten, että heidän turvallisuutensa ei vaarannu ja asukas voi kokea onnistumisen kokemuksia ja voitonsa vaikuttaa hoitoonsa. Vastuuhoitaja tietää, miten dementiaa aiheuttava sairaus vaikuttaa asukkaan päivittäisten toiminnoissa selviytymiseen ja miten asukasta voidaan tukea ja kuntouttaa omatoimisuuteen hänen voimavarojaan tukien. Vastuuhoitaja osaa tunnistaa muistamattomalle asukkaalle ympäristöstä aiheutuvia turvallisuusriskejä ja osaa ennakoida mahdolliset vaarat. Vastuuhoitaja osaa arvioida lääkehoidon vaikuttavuutta. Vastuuhoitaja osaa ohjata työtovereitaan ymmärtämään ja kohtaamaan ammatillisesti muistamattoman asukkaansa.

4

5 taso Työntekijä ymmärtää, mitkä syyt ovat muistamattoman asukkaan ns. häiriökäyttäytymisen takana ja osaa ratkaista pulmatilanteita asukasta kunnioittaen. Vastuuhoitaja osaa käyttää hyödyksi muistihäiriön vaikeusasetta kuvaavaa mittaria arvioitaessa dementoituvan asukkaan toimintakykyä ja hyödyntää sen antamia tuloksia hoito- ja palvelusuunnittelussa ja päivittäisissä toiminnoissa. Työntekijä osaa auttaa asukasta lääkkeettömin keinoin ja ottaa muistamattomat asukkaansa mukaan yhteisöllisiin tilanteisiin. Vastuuhoitaja osaa luoda luottamuksellisen suhteen muistamattoman asukkaan omaisiinsa ja ohjata heitä ymmärtämään asukasta sekä sovittuja hoito- ja palvelusuunnitelmaan liittyviä ratkaisuja. Työntekijä osaa arvioida muistamattoman asukkaan hoidon laatua, tehdä kehittämisaloitteita palvelutalon toiminnan parantamiseksi. Työntekijä hallitsee muistamattoman asukkaan hoito- ja palveluketjun, osaa konsultoida asiantuntijoita ja arvioida miten voidaan muistamattoman asukkaan omia auttaa. Työntekijä toimii palvelutalon dementia-asiantuntijana ja muun henkilöstön perehdyttäjänä.

1.4.5 Ahdistuneen asukkaan auttamisosaaminen

1 taso Työntekijä osaa tunnistaa ahdistuneen, surullisen tai levottomasti käyttäytyvän asukkaan päivittäisissä tilanteissa ja kohdata hänet rauhoittavasti sekä seurata tilannetta siten, ettei asukkaan turvallisuus vaarannu. Työntekijä osaa kirjata havaintonsa asukkaan asiapapereihin ja raportoida suullisesti tilanteesta muille hoitoon osallistuville. Työntekijä osaa ohjeiden mukaan toimia tilanteessa asukkaan hyvinvointia tukien.

2

3 taso Työntekijä osaa arvioida tässä ja nyt -tilanteessa, miten ahdistunutta tai levotonta asukasta voi auttaa pahanolon poistamiseksi tai vähentämiseksi (esim. kipu, pelko, turvattomuus). Työntekijä osaa kohdata mielenterveyshäiriöstä kärsivän ihmisen hänen yksilöllistä persoonallisuutta kunnioittaen ja tukien hänen voimavarojaan arkipäivän tilanteissa. Työntekijä osaa antaa asukaskohtaisesti määrättyä tarvittavaa lääkitystä, kirjata syyt tarvittavaan lääkitykseen ja lääkkeen vaikutuksen. Työntekijä osaa itsenäisesti huomioida asukkaan mielialassa tapahtuvia muutoksia ja arvioida mihin toimenpiteisiin tulee eri tilanteessa ryhtyä sekä hän osaa ottaa yhteyttä asukkaan hoito- ja palveluketjun terveydenhuollon asiantuntijoihin. Vastuuhoitaja osaa ennakoida asukkaan mielenterveydessä tapahtuvia muutoksia ja ohjata muuta palvelutalon henkilöstöä hoito- ja palvelusuunnitelman avulla kohtaamaan ja auttamaan mielenterveyshäiriöstä kärsivää asukasta selviytymään päivittäisissä toiminnoissa.

5 taso Työntekijä tuntee palvelutalossa olevien asukkaiden psyyken ja kipulääkkeiden vaikutukset. Hän osaa ohjata työtovereitaan havainnoimaan lääkkeiden sivu- ja yhteisvaikutuksia sekä lääkehoidon vaikutusta asukkaan hyvinvointiin. Työntekijä hallitsee mielenterveysongelman akuuttitilanteen lääkehoidon annettujen ohjeiden mukaisesti. Vastuuhoitaja osaa hyödyntää mielenterveysasiantuntijoiden ohjausta ja välittää tietoa muille asukkaan hoitoon osallistuville sekä suunnitella asukaslähtöistä hoitoa moniammatillisen tiimin jäsenenä. Työntekijä osaa käyttää psykogeriatrisia testejä arvioitaessa asukkaan terveysongelmia ja selviytymistä. Työntekijä osaa laatia asukaslähtöisen yhteenvedon asukkaan hyvinvoinnin muutoksista ja kuvata hänen mielenterveyteen liittyviä ongelmia. Työntekijä toimii palvelutalossa uusien työntekijöiden perehdyttäjänä asukkaiden mielenterveyteen liittyvässä hoidossa.

I.4.6 Kuolevan asukkaan hoito-osaaminen

1 taso Työntekijä tietää, miten palvelutalon saatto/kuolevan asukkaan hoitoperiaatteista on sovittu. Työntekijä osaa tunnistaa minkälaisia tunteita ja ajatuksia ihmisen kuolema hänessä herättää ja kykenee kuuntelemaan asukasta hänen aloittaessaan keskustelun kuolemasta. Työntekijä rohkenee keskustella asukkaan kanssa kuolemaan liittyvistä asioista. Työntekijä tietää millaisia erilaisia kulttuurillisia eroja palvelutalon asukkailla on kuolevan ihmisen hoidossa ja kuolemaan liittyvissä traditioissa.

2

3 taso Työntekijä uskaltaa aloittaa keskustelun asukkaan kanssa hänen suhtautumisestaan kuolemaan ja hoitotahtoon sekä hän osaa ohjata, miten asukas voi toimia hoitotahtonsa ilmaisemiseksi. Vastuuhoitaja osaa toteuttaa kuolevan asukkaan yksilölliset toiveet ja neuvotella omaisten kanssa hoidosta asukkaan ilmaiseman hoitotahdon toteutumiseksi. Vastuuhoitaja osaa ohjata muita hoitoon osallistuvia työntekijöitä asukaslähtöisen hoidon toteutumiseksi. Työntekijä osaa arvioida milloin konsultoida hoitavaa lääkäriä. Vastuuhoitaja osaa raportoida asukkaan hoidon toteutumista ja arvioida tavoitteiden saavuttamista (esim. kivun hoitoa) lääkärille ja muille hoitoon osallistuville. Vastuuhoitaja osaa suunnitella asukkaan tarpeista lähtevän hoitoympäristön ja huolehtia kivun hoidosta. Työntekijä tietää, miten toimitaan kuolevan asukkaan hoidossa hänen kulttuurillisesta ja uskonnollisista traditioista käsin ja miten toimitaan hänen uskontonsa ja kulttuurinsa edellyttämällä tavalla kuoleman jälkeen.

4

5 taso Vastuuhoitaja kykenee ottamaan vastaan kuolevan asukkaan ja hänen omaistensa tunteet ja tukemaan heitä. Vastuuhoitaja kykenee keskustelemaan kuolevan asukkaan omaisten kanssa kuolemasta ja hoidosta. Työntekijä osaa arvioida muiden palvelutalon asukkaiden suhtautumisen kuolevaan asukkaaseen ja toimia myös heitä tukien. Työntekijä osaa ohjata omaisia omaisensa kuoleman jälkeen liittyvissä käytännön asioissa. Vastuuhoitaja osaa arvioida, milloin hän tarjoaa mahdollisuuden hengelliseen tukeen asukkaalle ja hänen omaiselleen. Työntekijä osaa ottaa saattohoitotilanteen huomioon palvelutalon yhteisöllisessä tilanteessa. Työntekijä osaa ohjata muita työtovereitaan ja opiskelijoita saattohoidon toteuttamisessa. Työntekijä osaa käyttää kipupumppua. Työntekijä osaa reflektoida saattohoidon synnyttämiä tunteitaan ja ajatuksiaan sekä osaa hakea tarvittaessa ohjausta tai keskusteluapua.

2 Kodinhoidon osaaminen

2.1 Kodin puhtaudesta huolehtimisen osaaminen

1 taso Työntekijä osaa huolehtia kodin puhtaudesta ja vaatehuollosta sovittujen ohjeiden mukaisesti sekä osaa määritellä yleiskuvan kodin riittävästä siisteydestä. Työntekijä tuntee perusasiat ergonomiasta (esim. nostamisesta) ja osaa käyttää kodinkoneita. Hän tuntee siivouksessa käytettävät aineet ja niihin liittyvät varo- ja suojausohjeet.

2

3 taso Työntekijä osaa toimia itsenäisesti ottaen huomioon asiakkaan erityistarpeet (esim. sairaudet ja persoonallisuus) siistimisessä ja kodinhoidossa. Työntekijä osaa huomioida tekevänsä työtä toisen ihmisen kotona tai henkilökohtaisella ”reviirillä”. Hän osaa toimia vuorovaikutteisesti asukkaan kanssa ja ohjata asukasta hänen voimavarojensa ja jaksamisensa mukaisesti osallistumaan siivoukseen, hoito- ja palvelusuunnitelman ja kuntouttavat työotteen periaatteen mukaisesti. Työntekijä osaa ottaa huomioon asukkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet sekä kunnioittaa hänen subjektiivista käsitystään siisteydestä ja kodinomaisuudesta. Työntekijä tiedostaa siivous / kodinhoidon toimintaan liittyvät riskit ja osaa ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä.

4

5 taso Työntekijä osaa joustavasti ja monipuolisesti soveltaa tietämystään palvelutalon hoito- ja hoivatoimissa sekä osaa ohjata muita työntekijöitä ko. tehtävissä. Työntekijä seuraa alan kehitystä ja osaa soveltaa uutta tietoa käytäntöön sekä kehittää työyksikkönsä työtapoja työntekijä- ja asiakaslähtöisesti. Työntekijä osaa toimia ja ohjata muita erityistilanteissa (esim. epidemia, astmaa sairastava). Työntekijä toimii opiskelijoitten ja uusien työtovereittensa ohjaajana.

2.2 Kiinteistönhoidon osaaminen

1 taso Työntekijä tietää, mitkä asiat ja tavarat kuuluvat palvelutalon kiinteään omaisuuteen sekä tietää, kuka organisaatiossa hoitaa tai huoltaa kiinteistöön liittyviä eri toimintoja. Työntekijä osaa havainnoida, jos kiinteistössä tapahtuu normaalia poikkeavaa (esim. putkiston tai sähkölaiteiden kunto) ja tarvittaessa kutsua ohjeiden mukaan ammattihenkilön suorittamaan huoltotoimenpiteen.

2

3 taso Työntekijä osaa suorittaa pieniä huoltotoimenpiteitä asukkaiden kodeissa ja työyksikössään. Hän osaa huolehtia piha-alueiden ja ympäristön kunnossapidosta ja osaa suorittaa apuvälineisiin liittyviä huoltotoimia sekä hän osaa käyttää yksikössä olevia teknisiä laitteita.

4

5 taso Työntekijä osallistuu osaltaan toimivien asuntojen ja yhteistilojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Hän on vastuullinen huolehtiessaan yksikön ja asukkaiden teknisten laitteiden toimivuudesta sekä osallistuu palvelutalon ympäristön viihtyvyyden, turvallisuuden ja toimivuuden suunnitteluun ja toteutukseen.

2.3 Turvallisuusosaaminen

1 taso Työntekijä tuntee oman yksikkönsä turvallisuussuunnitelman. Hän osaa tunnistaa palovaroittimen hälytyksen ja osaa reagoida siihen sekä tietää mistä löytyvät alkuammutus välineet ja osaa käyttää niitä. Työntekijä osaa tehdä paloilmoituksen hätäkeskukseen. Hän osaa varoittaa muita vaarassa olevia ja osaa pelastautua itse turvaan.

2

3 taso Työntekijä osaa aloittaa ja organisoida pelastustoimia pelastusyksiköiden tulon asti. Hän osaa ohjata muita vaaratilanteiden varalta ja osaa toimia vaaratilanteessa. Työntekijä osaa tunnistaa kriisitilanteessa turvallisuusuhat ja osaa toimia ohjeiden mukaan, vaarantamatta omaa turvallisuuttaan, silloinkaan kun työskentelee yksin.

4

5 taso Työntekijä osaa ennalta ehkäistä vaaratilanteiden syntymistä ja toimii organisaationsa paloturvallisuuden kehittämiseksi. Hän toimii palvelutalon asiantuntijana muulle henkilökunnalle.

3.1 Arvo-osaaminen

- 1 taso** Työntekijä noudattaa työssään hyviä käytöstapoja ja osaa toimia asukkaiden kanssa heidän tapojaan ja tottumuksiaan kunnioittaen. Hän on halukas toimimaan työyhteisön arvojen mukaisesti. Työntekijä tuntee oman työyhteisönsä ja organisaationsa toimintaa ohjaavat arvot ja eettiset säännöt ja osaa toimia niiden hengen mukaisesti. Työntekijä osaa selittää, miten palvelutalossa arvojen toteutuminen näkyy hänen työssään hyvän hoidon ja palvelun toteutumiseksi.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa soveltaa arvo-osaamistaan yksittäisissä, muuttuvissa työtilanteissa sekä asiakas- ja työtoverisuhteissa ja perustella erilaisia ratkaisujaan. Työntekijä uskaltaa käydä/aloittaa arvokeskustelua työyhteisössä ja yhteistyöneuvotteluissa. Hän osaa kuvata, miten hän toteuttaa vastuullisuuden periaatetta työssään ja arvioida miten palvelutalossa asukkaan itsemääräämisoikeus ja oikeus osallistua ja vaikuttaa hoitoaan kokevaan päätöksentekoon toteutuu. Hän osaa kuvata, miten hän ottaa työssään huomioon asukkaiden yksilöllisyyden. Hän osaa arvioida omaa arvomaailmaansa suhteessa asiakkaiden ja työyhteisön arvoihin sekä kuvata, mitkä arvot hänelle itselleen ovat työssä tärkeitä ja miten ne ohjaavat hänen työtään palvelutalossa.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa hyödyntää asukkaan erilaisuutta ja tietojaan hänen elämänhistoriastaan ja hänen arvostamistaan asioista yksilöllisyyden periaatteen toteutumiseksi. Työntekijä on aktiivinen kehittämään omaa ja työyhteisönsä arvo-osaamista analysoimalla palvelutalon toimintaa ja osaa antaa rakentavan kriittistä palautetta toiminnasta sekä rohkenee tehdä ratkaisuehdotuksia ongelmatilanteissa. Hän osaa ohjata muita työntekijöitä toteuttamaan palvelutalon ja työyhteisön arvoja ja osaa kriittisesti arvioida työyhteisön arvojen toteutumista.

3.2 Laatu- ja vaikuttavuusosaaminen

- 1 taso** Työntekijä tietää, miten palvelutalon hyvän palvelun ja hoidon periaatteet on määritelty. Hän ymmärtää, miten hänen toimintansa vaikuttaa palvelutalon asukkaan kokemaan palvelun ja hoidon laatuun.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa arvioida oman työnsä ja työyhteisönsä hoidon ja hoivan laatua kriittisesti ja perustellusti sekä tehdä aloitteita palvelun ja hoidon kehittämiseksi. Työntekijä osaa arvioida hoidon ja hoivan vaikutusta palvelutalon asukkaan kokemaan elämänlaatuun ja viihtyisyyteen.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa käyttää erilaisia laadun kehittämisvälineitä ja ohjata muita työtovereita niiden käytössä kehitettäessä palvelutalon hoidon ja palveluprosesseja. Työntekijä osaa käyttää laadunarvioinnissa käytettäviä mittaamenetelmiä (tasapainotettu kortisto) ja tulkita mittaustuloksia sekä tehdä toteuttamiskelpoisia parannusehdotuksia. Hän edustaa palvelutaloa erilaisissa paikallisissa/alueellisissa ja/tai valtakunnallisissa palvelutalojen ja vanhustenhoidon kehittämishankkeissa.

3.3 Talousosaaminen

- 1 taso** Työntekijä tietää mistä palvelutalon ja työyhteisön tulot muodostuvat. Hän ymmärtää miten hänen oma toimintansa ja työtavat vaikuttavat palvelutalon voimavarojen käyttöön ja talouteen. Työntekijä tuntee kestävä kehityksen periaatteen merkityksen työskentelyssään.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa lukea esim. tulosraporttia. Työntekijä pystyy arvioimaan toiminnan taloudellista merkitystä. Työntekijä osaa suunnitella toimintaansa taloudellisia näkökohtia silmälläpitäen, omaa kokonaisnäkemyksen ja kykenee ohjaamaan muita työryhmän jäseniä taloudellisessa ajattelussa ja osaa arvioida miten taloussuunnittelu vaikuttaa arkipäivän työhön.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä vastaa palvelutalon toiminta- ja taloussuunnitelman sisällöstä ja osaa vastata talouden kokonaissuunnittelusta ja kehittämisestä pitkällä tähtäimellä. Työntekijä tuntee toiminnan perusperiaatteet, palvelutalon vision, arvot ja strategiat sekä osaa arvioida hyvänhoidon toteutumista suhteessa taloudellisiin voimavaroihin.

3.4 Tietosuojasaaminen

1 taso Työntekijä tietää oman vaitiolovelvollisuutensa asukkaiden asioissa palvelutalon arkipäivän tilanteissa. Työntekijä tietää mistä löytyvät asukkaasta kerätyt tiedot ja asiapaperit sekä tietää, mitkä ohjeet sitovat häntä asukkaan tietojen käsittelyssä. Hän tietää mistä selviää asukkaan kirjallinen lupa siitä, mitä tietoa ja kenelle on asukkaasta lupa kertoa.

2

3 taso Työntekijä tietää, mitä ja minkälaista tietoa on kirjattu / kirjataan asukkaasta tämän asukas- / hoitotietokansioon. Hän osaa asukasta kunnioittavalla tavalla kirjata ja välittää tarvittavan tiedon edelleen muille asukasta tai hänen asioitaan hoitaville henkilöille ja työyhteisöille. Työntekijä osaa toimia eettisesti asukkaita ja työtovereitaan kunnioittaen keskustellessaan palvelutaloon/työyhteisönsä liittyvistä asioista työ- ja vapaa-aikana.

4

5 taso Työntekijä osaa toimia yhteistyössä asukkaan ja tämän omaisten kanssa toteuttaen asukkaan itsemääräämisoikeutta ja hän osaa arvioida, mitä tietoja hän voi asukkaasta kertoa muille. Työntekijä osaa toimia asukkaan etujen mukaisesti vaitiolo- ja tietosuojamääräyksiä toteuttaen asukkaan hoitoa ja hyvinvointia koskevissa asioissa eri yhteistyökumppanien kanssa. Vastuuhoitaja osaa laatia sellaisen asukkaan hoitoa kuvaavan hoitoyhteenvedon(lähetä) hoidon jatkuvuuden takaamiseksi, että siinä kuvataan asukkaan hoitoa ja terveysongelmia ammatillisesti oikein ja asukasta arvostaen.

4 Viestintä- ja ohjausosaaminen

4.1 Kommunikaatio- ja viestintäosaaminen

1 taso Työntekijä ymmärtää omaan työhönsä vaikuttavat palvelutalon työtä ohjaavat kirjalliset ohjeet ja osaa laatia omaan työhönsä liittyviä asiakirjoja sovittujen ohjeiden mukaisesti sekä osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi suullisesti. Työntekijä osaa kuvata, miten ihminen viestii kehollaan, eleillään tai ympäristöllään.

2

3 taso Työntekijä osaa laatia työssään tarvittavia asiakirjoja kieliasultaan moitteettomasti. Työntekijä osaa käyttää teknisiä viestintävälineitä. Työntekijä osaa ottaa huomioon asukkaiden erilaiset tarpeet viestintätilanteissa ja kuunnella myös viestijän keho- ja eleiviestintää sekä täydentää omaa ilmaisuaan ulkoisilla tekijöillä kuten eleillä ja ilmeillä. Työntekijä osaa antaa rakentavaa palautetta. Työntekijä osaa kuunnella ja edetä keskustelussa tavoitteiden suuntaan ja toimia aktiivisena tasavertaisena osallistujana keskustelutilanteessa sekä hän kykenee perustellusti puolustamaan eriävää mielipidettään. Työntekijä osaa mukauttaa omaa viestintäänsä tilanteen mukaan ja arvioida viestintänsä vaikutusta.

4

5 taso Työntekijä on tietoinen omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan viestijänä ja osaa hyödyntää persoonallisia ominaisuuksiaan. Työntekijä osaa esiintyä vapautuneesti ja selkeästi vaativissa esiintymistilanteissa. Työntekijä osaa käyttää apunaan erilaisia viestintävälineitä ja laatia selkeitä kirjallisia esityksiä. Hän osaa esittää palvelutalon toimintaa yhdellä vieraalla kielellä.

4.2 Yhteistyö- ja tiimityöosaaminen

1 taso Työntekijä osaa toimia yhteistyössä toisten työntekijöiden kanssa yhteisesti sovittujen periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Työntekijä on aktiivisesti mukana yhteistyö/ neuvottelutilanteissa ja on kiinnostunut toisten osallistujien mielipiteistä sekä sitoutuu päätösten toteuttamiseen. Työntekijä tietää, keihin ottaa yhteyttä erilaisissa työhönsä liittyvissä ongelmatilanteissa. Työntekijä osaa kuvata yhteistyön merkityksen palvelutalon toiminnan kannalta asukkaan auttamisessa hoito- ja palvelupolun eri vaiheissa.

2

3 taso Työntekijä tietää, ketkä ovat palvelutalon yhteistyökumppanit ja miten asukkaiden hoitoon liittyvästä yhteistyöstä (hoito- ja palveluketjut) on sovittu ja miten hän on vastuullinen työssään niitä noudattamaan sekä tietää millainen tiedottamisvelvoite hänellä on eri yhteistyökumppanien suhteen. Hän osaa toimia kollegiaalisesti työvereitaan/tiimiään kohtaan ja antaa tilaa muillekin yhteistyötilanteisiin osallistujille. Osaa arvioida omaa yhteistyökykyään ja tarvittaessa hyödyntää yhteistyökumppaneiden osaamista ja tukea. Hän osaa toimia kokouksen tai neuvottelutilaisuuden puheenjohtajana sekä laatia tilanteesta kirjallisen muistion tai tiedotteen. Työntekijä osaa tehdä aloitteita yhteistyön kehittämisestä palvelutalon eri yhteistyökumppaneiden kesken ja tarvittaessa johtaa yhteistyöneuvottelua tehokkaasti.

4

5 taso Työntekijä osaa kunnioittaa yhteistyökumppanin persoonallisia eroavaisuuksia ja arvoja sekä hyödyntää niitä tehdesään toteuttamiskelpoisia päätösehdotuksia palvelutalon vision ja asukaslähtöisen palvelun toteutumiseksi. Hän osaa johtaa kokous- ja neuvottelutilannetta siten, että niissä syntyy turvallinen ja luova ilmapiiri sekä osaa ohjata osallistujia keskustelemaan aktiivisesti. Samoin työntekijä osaa johtaa ja toimia siten, että kokous/neuvottelu-aika käytetään tehokkaasti ja saadaan aikaan toteuttamiskelpoisia päätöksiä. Työntekijä osaa arvioida perustellen palvelutalon yhteistyön laatua ja tehdä kehittämissuhteita.

4.3 Markkinointi- (Imago)osaaminen

1 taso Työntekijä ymmärtää miten hän voi omalla asenteellaan ja viestinnällään vaikuttaa siihen, millaisen kuvan hän antaa palvelutalosta työpaikkana. Työntekijä tuntee oman työyksikkönsä perustehtävän, millaisia palveluja palvelutalossa on tarjolla ja keille ne on tarkoitettu. Hän osaa esitellä ja kertoa työstään vierailijoille ja esim. opiskelijoille palvelutalon toiminnasta.

2

3 taso Työntekijä ymmärtää edustavansa ja sen, miten hän omalla käytöksellään viestittää kuvaa työyhteisöstään. Työntekijä osaa esitellä koko organisaation (palvelutalo, säätiö jne.) toimintaa, jonka osana hän työskentelee ja hän tietää organisaation tarkoituksen ja kenelle palvelut ovat tarkoitettut. sekä sen, miten palveluiden piiriin hakeudutaan. Hän osaa ohjata ja neuvoa asiakkaita toiminnasta vastaavien avainhenkilöiden luo.

4

5 taso Työntekijä osaa nähdä oman työyksikkönsä ja organisaationsa osana oman kuntansa koko vanhustenhuollon kokonaisuutta ja tarvittaessa esitelmään, neuvottelemään ja markkinoimaan palvelutalon palveluja myös yhdellä vieraalla kielellä. Työntekijä osaa viestittää vanhustenhuollosta ja sen kehittämisestä positiivisesti ja pitää ilman etukäteisvalmistelua lyhyen esityksen vanhustenhuollon periaatteista ja visiosta.

4.4 Puhelinosaaminen

1 taso Työntekijä osaa vastata puhelimeen siten että soittaja tietää, mihin hän on soittanut ja kenen kanssa hän puhuu. Työntekijä osaa soittaessaan esitellä itsensä, mistä soittaa sekä mistä asiasta on kyse. Työntekijä tietää, mitä asioita asukkaasta voi kertoa puhelimitse ja millaisissa tilanteissa hän voi vastata tai puhua. Hän osaa käyttää puhelinvastaaaja ja jättää ymmärrettäviä viestejä. Työntekijä on perehtynyt työyhteisönsä turvapuhelinjärjestelmään ja osaa vastata sitä kautta tuleviin avunpyyntöihin. Hän osaa perehdyttää ja opastaa asukasta käyttämään turvapuhelinta.

2.

3 taso Työntekijä osaa puhelimitse konsultoida asukkaan asioissa eri yhteistyötahoja (omaisia, hätäkeskusta, päivystävää terveydenhuoltoa, sairaalan osastoa, jolla asukas väliaikaisesti on hoidettavana, sosiaalitoimea jne.). Hän osaa kirjata ja välittää saamansa tiedot yhteisesti sovitulla tavalla. Työntekijä osaa tukea ja kannustaa asukasta omatoimisuuteen myös puhelimitse asioinnissa ja tarvittaessa avustaa häntä siinä.

4

5 taso Työntekijä osaa suunnitella, auttaa ja opastaa asukasta hankkimaan ja käyttämään puhelinta, joka on suunniteltu apuvälineeksi huomioimalla käyttäjän tarpeet. Työntekijä osaa suunnitella työyhteisönsä toimintaa siten, että asukkaan ja henkilöstön yksityisyys toteutuu mahdollisimman hyvin asioitaessa puhelimitse.

4.5 Opiskelijoiden ohjausosaaminen

1 taso Työntekijä tietää, minkä alan ja millä koulutusjaksolla yhteisössä oleva opiskelija on. Hän tietää olevansa esimerkkinä opiskelijalle, vaikka ei olisikaan vastuussa tämän ohjaamisesta. Työntekijä on sitoutunut kykyjensä mukaan tarvittaessa ohjaamaan ja neuvomaan opiskelijaa, kun häneltä sitä pyydetään. Työntekijä osaa viestittää yksikkönsä toiminnasta ja osaa perustella ammatillista toimintaansa opiskelijalle ja ohjata opiskelijaa käytännön toimenpiteissä asukkaita kunnioittaen.

2

3 taso Työntekijä osaa keskustellen perustella omaa toimintaansa ja antaa rakentavaa palautetta oppijalle. Työntekijä on perehtynyt opiskelijan työssäoppimisen tavoitteisiin ja osaa suunnitella opiskelijan tarpeista lähtevän työssäoppimisen toteutumisen yhdessä opiskelijan kanssa. Työntekijä osaa suunnitella oman työnsä siten, että hän voi ohjata opiskelijaa tämän työssäoppimisessa niin, että opiskelija kokee saavansa tarpeellisen ohjauksen. Työntekijä osaa valmistella työssä oppimisen toteutumista ja suunnittelua siten, että koko palvelutalon henkilöstö voi toteuttaa sovittuja suunnitelmia. Työntekijällä on oikeus ottaa vastaan opiskelijoiden näyttöjä.

4

5 taso Työntekijä osaa laatia palvelutalolle työssäoppimissuunnitelman koko vuodelle, minkä alan ja jaksojen opiskelijoita sekä kuinka monta on mahdollisuus eri yksikössä/köissä ohjata siten, että se vastaa opiskelijoiden ja palvelutalon tarpeita. Työntekijä osaa nimetä ohjaajaksi henkilön, joka on vastuullinen ohjaamisestaan. Työntekijä osaa tehdä yhteistyötä työssäoppimissuunnitelmaa laatiessaan oppilaitosten kanssa ja tehdä aloitteita yhteistyön kehittämiseksi. Työntekijä osaa arvioida palvelutalon arvojen ja hoitoperiaatteiden toteutumista opiskelijoiden ohjauksessa sekä antaa palautetta ja arvioida työssäoppijan oppimista oppimissuunnitelman ja palvelutalon arvojen ja hoitoperiaatteiden perusteella.

5 Itsensä johtamisen kehittämisen osaaminen ja toimintakyky

5.1 Ammattitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen osaaminen

1 taso Työntekijä tiedostaa oppimistarpeensa ja sitoutuu perehtymään palvelutalon toimintaperiaatteisiin. Työntekijä osoittaa halukkuutta kehittyä ammatissaan ja asukkaiden hoiva- ja hoitotyössä. Työntekijä osaa toteuttaa yhdessä esimiehensä kanssa sovitun kehityssuunnitelman.

2

3 taso Työntekijän työskentely on kiireetöntä, suunniteltua ja tulevaisuuden tavoitteisiin tähtäävää. Hänen työajankäyttönsä on suunniteltua, hallittua sekä joustavaa. Vastuuhoitajana työntekijä osaa pyytää apua toisilta ja delegoida tarvittaessa asukkaansa hoitoa ja hoivaa muille. Työntekijä osaa tunnistaa omat ammatilliset vahvuutensa ja laatia itselleen osaamiskartan avulla toteuttamiskelpoisen kehityssuunnitelman.

4

5 taso Työntekijä osaa itsenäisesti toteuttaa henkilökohtaista kehityssuunnitelmaansa ja arvioida ammatillista kasvuaan työssään sekä on sitoutunut edistämään työyhteisönsä kehittymistä ja tukee työryhmänsä yhdessä oppimista. Hän osaa ohjata laatimaan ja toteuttamaan sekä arvioimaan työryhmän kehitysohjelman. Hän osaa arvioida työajankäyttöään ja toimintansa vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Hän osaa arvioida ammattitaitoaan palvelutalon arvojen, vision ja toimintaperiaatteiden avulla.

5.2 Työhyvinvointiosaaminen

1 taso Työntekijä tietää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkityksen työssä jaksamiselle ja osaa arvioida omaa työkykyään palvelutalon työn sisällöistä käsin. Hän sietää kohtuullista stressiä ja ratkaisemattomia tilanteita. Hän osaa suunnitella työaikansa siten, että tärkeimmät tehtävät tulevat tehdyksi eikä työuupumus uhkaa. Hän osaa tunnistaa omaa työkykyä uhkaavia tilanteita ja hakea tarvittaessa apua työhyvinvointiasiantuntijoilta. Hän osaa kuvata, mitkä tekijät tuottavat hänelle työiloa ja mitkä asiat ovat tärkeitä työturvallisuuden kannalta. Työntekijä osaa säädellä työn ja vapaa-ajan siten, että vapaa-aika on työntekijän omaa aikaa. Hän tietää, miten terveyteen vaikuttavat tekijät vaikuttavat hänen työssäjaksamiseensa.

2

3 taso Työntekijän ajankäyttö on suunniteltua, hallittua sekä joustavaa. Hän kykenee arvioimaan töiden kiireellisyyden palvelutalon tavoitteista ja asukastilanteesta käsin sekä osaa säädellä työajankäyttöään tilanteiden mukaisesti siten, että palvelutalon asukkaiden hoidon tarve ohjaa päätöksentekoa. Työntekijä osaa tunnistaa vahvuutensa palvelutalon asukkaan auttajana ja osaa ylläpitää työkuntoa sekä ratkaista työssään esiintyviä stressi/kriisi- ja ongelmatilanteita. Hän osaa arvioida työnsä laatua, osaamistaan ja työkykyä sekä tehdä aloitteita osaamisensa kehittämiseksi. Hän pystyy vastaantamaan ja antamaan rakentavaa palautetta. Työntekijä osaa arvioida vapaa-ajan ja elämäntilanteensa merkitystä työssä jaksamiseen.

4

5 taso Työntekijä on sitoutunut ylläpitämään ja kehittämään työkykyään ja osaa ohjata työtovereita työhyvinvoinnin ylläpitämisen liittyvien ongelmien ratkaisussa. Työntekijä pystyy tunnistamaan työryhmän työkykyä uhkaavia tekijöitä ja ohjaamaan työryhmää työssä ilmenevien ongelmien ratkaisussa. Hän osaa toteuttaa työajan ja työtehtävien priorisointia palvelutalon vision ja strategian avulla. Kriisitilanteissa työntekijä omaa itsekuria eikä mene tunteilla mukaan vaikeissa työtilanteissa vaan hän osaa ohjata itseään ja muita tilanteen ratkaisuun. Työntekijä osaa toimia siten, ettei vaaranna työntovereittensa työhyvinvointia tai työssä viihtymistä ja työniloa. Hän osaa tehdä toteuttamiskelpoisia aloitteita palvelutalon henkilöstön työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi.

6

Yksikkökohtaisen työn osaaminen

6.1

Yhteisöllisyysosaaminen

1 taso Työntekijä osaa kuvailla, mitä yhteisöllisyydellä palvelutalossa tarkoitetaan ja mitä se tarkoittaa hänen työssään autettaessa asukkaita. Työntekijä osallistuu aktiivisesti ja vastuullisesti palvelutalon yhteisiin ryhmä- ym. vastaaviin tilaisuuksiin.

2

3 taso Työntekijä osaa arvioida yhteisö/ryhmä- ym. tilanteiden toimivuutta asukkaiden viihtyvyyden ja kuntoutumisen kannalta siten, että asukas voi kokea yhteistilanteet miellyttäväksi ja ihmisarvoa kunnioittavaksi. Vastuuhoitaja osaa ohjata asukasta yhteisiin tilanteisiin ja tukea selviytymään niissä. Vastuuhoitaja osaa ottaa palvelu- ja hoitosuunnitelmaa tehtäessä huomioon asukkaan yksilölliset toiveet ja tarpeet sekä osaa arvioida, miten asukas selviytyy yhteisötilanteista hänen elämäntapojaan kunnioittaen.

4

5 taso Työntekijä osaa ohjata asukkaita toimimaan yhteistilanteissa toisia asukkaita kunnioittaen. Työntekijä osaa itsenäisesti suunnitella ja toteuttaa erilaisia yhteisöllisiä tilanteita. Hän osaa arvioida hoitoyhteisön arkipäivän käytäntöjä sekä kehittää niitä siten, että asukkaat voivat osallistua yhteisön toimintaan voimavarojensa mukaan. Työntekijä osaa ratkaista tilanteissa syntyneitä ristiriitoja tai pettymyksiä siten, että kukaan asukas ei tule nolatuksi. Työntekijä osaa arvioida hoitoyhteisönsä toimintaa asukkaan hyvinvoinnin ja kuntoutumisen kannalta ja kirjata arviointia asukkaan hoitokansioon ja tehdä yhteistyötä asukkaan vastuuhoitajan kanssa.

6.2

Sosiaaliturvaosaaminen

1 taso Työntekijä tietää, minne voi ohjata asukasta keskustelemaan ja hakemaan apua sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa. Vastuuhoitaja osaa arvioida, milloin asukas tarvitsisi talous- tai muuta sosiaaliturvaan liittyvää apua ja konsultoida asiantuntijoiden kanssa.

2

3 taso Työntekijä osaa auttaa sopimuksen mukaan asukasta raha-asioissa. Työntekijä tietää, miten maksut määräytyvät ja mikä verran palvelut maksavat asukkaan tuloilla. Hän osaa arvioida asiakkaan muun taloudellisen tilanteen ja varmistaa sen, että asiakkaalla on tietoa mahdollisista muista etuuksista (kuten asumistuesta, hoitotuesta yms.).

4

5 taso Työntekijä osaa arvioida asukkaan taloudellisia kriisejä ja auttaa asukasta selvittämään kriisejä yhteistyöverkoston kanssa. Työntekijä toimii palvelutalon sosiaaliturvan asiantuntijan ja osaa perehdyttää muuta henkilökuntaa sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa.

- 1 taso** Työntekijä ymmärtää hygienian merkityksen kaikissa työtilanteissa ja osaa toimia aseptisen työjärjestyksen mukaisesti. Hän ymmärtää oman henkilökohtaisen hygienian merkityksen asukkaiden hyvinvoinnille. Työntekijä osaa oikean käsi- ja kasinpesutekniikan ja käyttää huuhteita ohjeiden mukaisesti. Hän osaa toimia ohjeiden mukaisesti hoitotilanteissa sairaalabakteereita ja tarttuvia tauteja sairastavien asiakkaiden kanssa. Hän toteuttaa ruokahuollon hygieenisesti (vanhat ruuat pois, jääkaapin siivous). Hän osaa ohjata ohjeiden mukaan asukasta henkilökohtaisen puhtauden (asiakkaan käsi- ja kasinpesu ennen ruokailua, eritteiden käsittely) toteutumisessa.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä ymmärtää, että asumiseen ja iholle kuuluu tietty bakteerikanta (liikahygienisyys). Hän osaa toimia hoitotilanteissa sairaalabakteereita ja tarttuvia tauteja sairastavien asiakkaiden kanssa ja tunnistaa vaaratilanteita. Hän osaa toteuttaa vaatimaa aseptiikkaa edellyttäviä hoitotoimenpiteitä. Hän osaa arvioida siirryttäessä asunnosta/tilanteesta toiseen mahdollisen tartunta- tai vastaavan hygieniariskin toiselle asiakkaalle ja toimia arviointinsa mukaisesti.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä ohjaa ja opastaa työtovereitaan hygieniaan liittyvissä asioissa. Hän osaa arvioida työryhmän jäsenten hygieniasaamista ja hoitoon liittyviä riskitilanteita. Hän tuntee hygienialainsäädännön ja hankkii uusinta tietoa hygieniasta, osaa arvioida muutostarpeet palvelutalon ohjeistuksissa sekä kehittää koko henkilöstön osaamista. Hän osaa toimia itsenäisesti erityistä aseptiikkaa vaativissa toimenpiteissä.

- 1 taso** Työntekijä osaa tehdä ensiaputilanteissa oikean tilannearvion, tunnistaa hätätilapotilaan ja tehdä hätäilmoituksen lisäavun saamiseksi. Hän tunnistaa, onko asukas tajuihissaan vai tajuton, hengittääkö asukas, ovatko hengitystiet avoimia, onko verenkierto normaali, onko näkyviä verenvuotoja ja onko potilaalla vakavan sokin oireita. Hän osaa aloittaa oireenmukaisen henkeä pelastavan ensiavun, tarvittaessa peruselvytyksen ja pyytää lisäapua paikalle.
- 2**
- 3 taso** Työntekijä osaa tunnistaa ja arvioida asukkaan sydämen, tajunnan, hengityksen, ruuansulatuselimistön ja luuston alueella olevien häiriöiden syyn sekä kiireellisuuden ja ryhtyä oma-aloitteisesti antamaan ensiapua. Hän osaa antaa erilaisien murtumien, haavojen ja palovammojen ensiavun sekä tehdä oikeat ensiapusidokset ja valita oikean asentohoidon. Työntekijä tunnistaa myrkytysoireet ja osaa aloittaa hoidon. Hän osaa tarkkailla asukkaan voinnissa tapahtuvia muutoksia. Hän osaa arvioida asukkaan kokemaa kipua ja aloittaa tarvittavan lääkkeellisen ja lääkkeettömän hoidon. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa asukkaan turvallisen siirron. Työntekijä osaa tunnistaa ja arvioida asukkaan sekavuustilaa ja sen syitä sekä ryhtyä tarvittaviin hoitotoimenpiteisiin.
- 4**
- 5 taso** Työntekijä osaa arvioida ensiavun vaikuttavuutta sekä arvioida, milloin asiakasta voidaan hoitaa edelleen palvelutalossa ja milloin asiakas tarvitsee jatkohoitoa. Työntekijä osaa ohjata ja perehdyttää palvelutalon muuta henkilökuntaa ensiaputoimenpiteissä.

Palkeet – projektiin osallistuneet palvelutalot

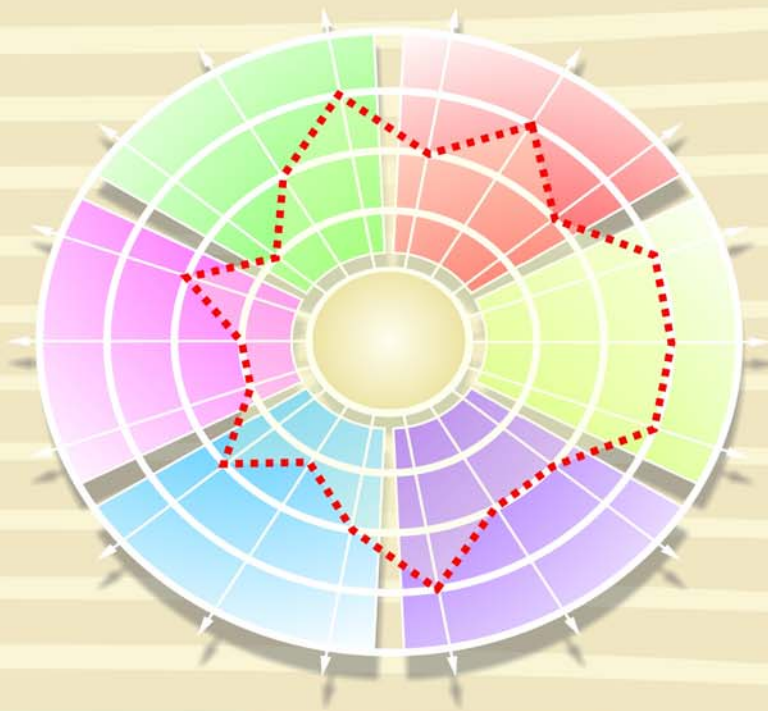
Projektin ensimmäisessä vaiheessa vuosina 2002 – 2004 osaamiskartan suunnitteluun osallistuivat seuraavat palvelutalot:

Diakoniasäätiö Foibe, Palvelukeskus Foibe, Vantaa
Helsingin Diakonissalaitos, Hia-koti, Helsinki
Hoitokoti Päiväkumpu Oy, Helsinki
Jyväskylän Mathilda-koti ry, Mathilda-koti, Jyväskylä
Koivupirtin säätiö, Palvelutalo Koivupirtti, Tampere
Kotipirtti ry, Kotipirtin Palvelutalo, Tampere
Kössi-säätiö, Kaurialan palvelutalo ja Larin Kyösti-koti, Hämeenlinna
Nousupellon Palvelu ja Kuntoutus Oy, Kivijärvi
Porin Diakonialaitoksen säätiö, Palvelukoti Honkala, Pori
Porin kaupunki, Palvelukoti Vanamo, Pori
Rauman Vanhainkotiyhdistys ry, Palvelukoti Kokkila
Roselius säätiö, Kustaa Aadolf-koti, Tuusula
Ruskakodin palvelutaloyhdistys ry, Ruskakoti ja Ruskala, Pori
Suolahden Palvelukoti Oy, Suolahti
Hämeenlinnan kaupunki, Uppsala-talon vanhainkoti, Hämeenlinna
Vanhusten Kotiapusäätiö, Havukoti, Vantaa
Vanhusten Palvelutaloyhdistys ry, Palvelutalo Domus, Helsinki
Viola-kotiyhdistys ry, Viola-koti, Tampere

Projektin toiseen vaiheeseen vuosina 2005 – 2006 osallistuneet uudet palvelutalot:

Carema Hoivapalvelut Oy, Carema-koti Emma-Sofia, Vantaa
Hoivakoti Elisabet ja Emil, Tuusula
Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiö, Päivärinteen palvelutalo, Hämeenlinna
Hämeenlinnan Sisälähetys ry, Palvelukoti Keinula
Kouvolan Dementia- ja Kehitysvammaisten Ryhmäkoti ry, Käpylän Helmi, Kouvola
Porin Suomalainen Vanhainkotiyhdistys ry, Porin Suomalainen Palvelukoti, Pori
Porin Vanhustenkotiyhdistys ry, Puutarhakoti, Pori
Ruskakodin palvelutaloyhdistys ry, Ruskalinna ja Ruskahovi, Pori
Tampereen Kaupunkilähetys ry, Petäjäkoti, Tampere
Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry, Kaukaharjun, Keinupuiston ja Kuuselan palvelukodit, Tampere
Vantaan kaupunki, Laukkarinteen palvelutalo, Vantaa
Vehka-Asuntojen Tuki ry, Summankoti, Hamina

Palvelutalon osaamiskartta

Väline osaamisen arviointiin ja kehittämiseen

EDUCA-INSTITUUTTI OY

Unioninkatu 45 A, 00170 Helsinki, puhelin (09) 626 926, www.educa-instituutti.fi